ABDÜLMUGÎS BİN ZÜHEYR EL-HARBÎ EL-BAĞDÂDÎ

Hadîs ve Hanbelî mezhebinin önde gelen âlimlerinden. 500 (m. 1107) târihinde doğduğu tahmin edilen Abdülmugîs, Hanbelî mezhebinin kurucusu olan Ahmed bin Hanbel hazretlerine çok benzer idi. Ancak, Ahmed bin Hanbel'in (radıyallahü anh) boyu, Abdülmugîs'den biraz daha uzun idi. Abdülmugîs (radıyallahü anh) çok takvâ sahibi olup, haramlardan ve şüpheli olan herşeyden şiddetle kaçınırdı. Güvenilir bir zât idi. 583 (m. 1187) senesi Muharrem ayının 13. Pazar günü akşamı vefât etti.

Abdülmugîs bin Züheyr (radıyallahü anh); Ebü'l-Kâsım bin Hüseyn, Ebü'l-İz bin Kâdeş, Ebû Gâlib, Ebû Abdullah bin Ali bin el-Bennâ, Ebü'l-Hüseyn bin Ferrâ, el-Müzrefi, Kâdı Ebû Bekr el-Ensârî gibi pekçok âlimlerden hadîs-i şerîf öğrendi. Kendisinden de; Muvaffakuddîn, el-Hâfız Abdülganî, el-Behâ Abdurrahmân el-Makdisiyyûn, el-Fakîh Ebû Abdullah Ahmed gibi büyük zâtlar hadîs-i şerîf rivâyetinde bulundular. Abdülmugîs (radıyallahü anh), zamanının büyük âlimleri ve devlet erkânının ileri gelenleri tarafından ziyâret edilirdi. Bir defasında halîfe en-Nâsır tebdîl-i kıyâfet yaparak, yoksul bir kimse kıyâfetinde Abdülmugîs'in (radıyallahü anh) ziyâretine gitti. Abdülmugîs halîfeyi o kıyâfette tanıdıysa da tanıdığını belli etmedi. Halîfe, Abdülmugîs'e, Yezîd'e la'net etmenin caiz olup olmadığını sordu. Abdülmugîs, "Ben şahsen la'net edilmesine karşıyım. Çünkü bu mes'eleye caiz diye fetvâ verecek olursak, insanlar şimdiki halifeyi de la'netleme cesâretini bulurlar" cevâbını verince, halîfe, "Niçin?" diye sordu. Abdülmugîs (radıyallahü anh), "Çünkü halîfe, hoş olmıyan bir takım işleri yapmaktadır. Meselâ şu şu işler" diyerek halîfenin hatâlarını sıraladı. Bundan gayesi, halîfeyi bu kötü ve çirkin işlerinden vaz geçirmekti. Halîfe, orada bu sözlerden müteessir olarak ayrılmış olacak ki, bir daha bu gibi çirkin işleri yapmadı. Fakat üzüntüsünden, o yılın Muharrem ayında vefât etti. Abdülmugîs de aynı yıl vefât etti ve İmâm-ı Ahmed'in türbesine defn edildi. Cenâze namazı çok kalabalık oldu. Ya'kûb bin Yûsuf el-Harbî der ki; "Abdülmugîs'i rü'yâda gördüm. "Allahü teâlâ sana nasıl muâmelede bulundu?" diye sordum. Cevâbında; "İlim, kabirde insanları diriltir. Cehâlet ise, diri insanı ölülere dâhil eder" buyurdu.

Dûbeysî der ki; "Abdülmugîs, hadîs-i şerîf toplamak ve rivâyet etmekte büyük bir hassasiyet gösterirdi."

Abdülmugîs (radıyallahü anh), Allahü teâlânın emirlerini yapmaya ve yasaklarından kaçınmaya çok dikkat ederdi. Dînine bağlılığı, Kur'ân-ı kerîm okumaktaki üstünlüğü ile çok meşhûr oldu. Vefâtına kadar, insanların kurtuluşu, saadeti için çalıştı. Kitaplar te'lîf etti. El-İntisâr li-müsned-il-İmâm Ahmed, er-Reddü alel-müteassıb, Şerh-i Müsellesati Kutrub fil-lüga, Kitâb-u fî fedâil-i Yezîd bin Mu'âviye en önemli kitaplarıdır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-6, sh. 178

2) El-Bidâye ven-nihâye cild-12, sh. 328

3) Şezerât-üz-zeheb cild-4, sh. 275, 276

4) Zeylü Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 354